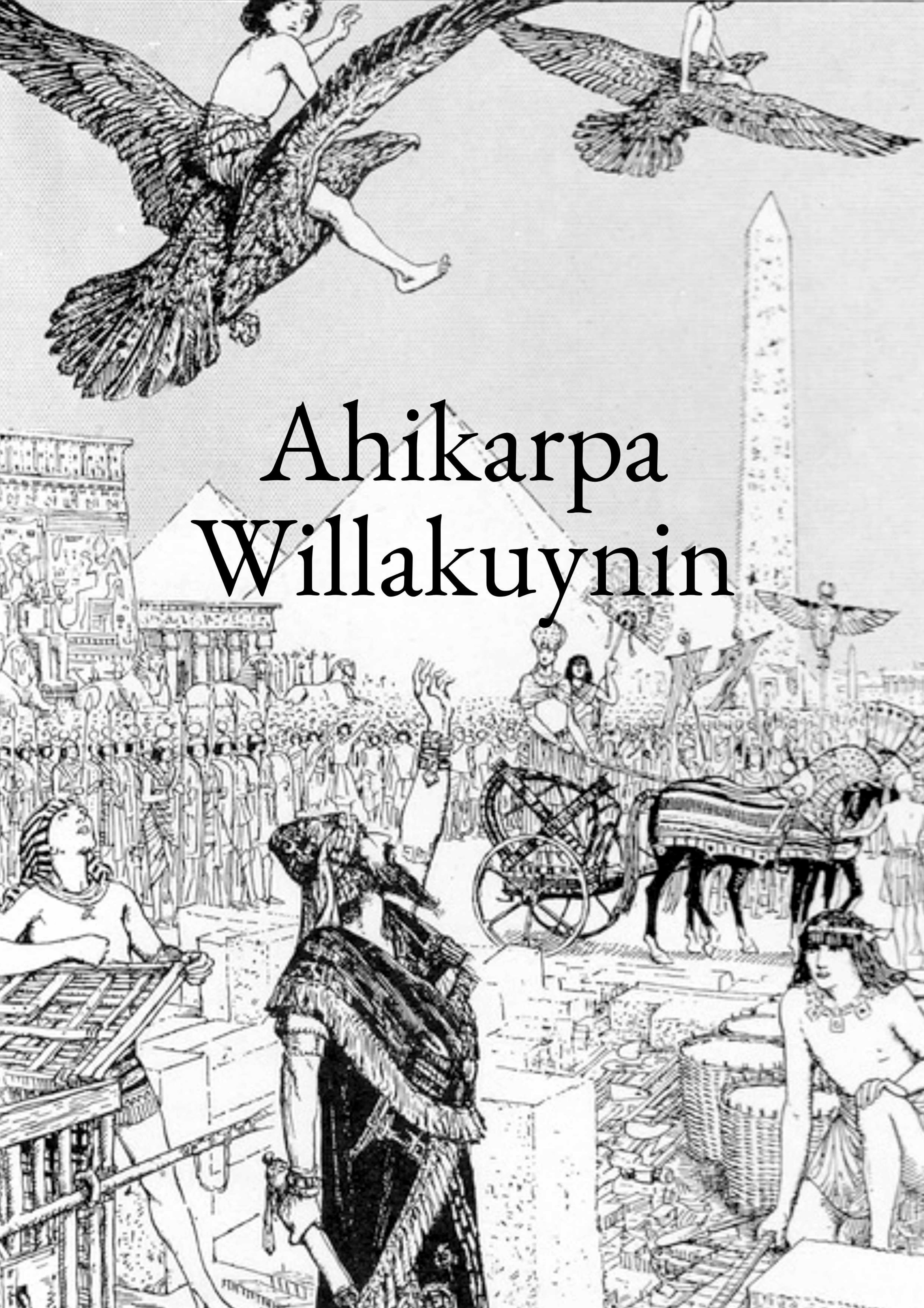

Ahikarpa Willakuynin

QALLARIY

Ahikarpa willakuyninpim kapuwanchik, runapa yuyayninpa, yachayninpa huknin aswan ñawpaq pukyuta. Chay ruwasqanqa askha runakunaq willakuyninwanmi yachakunman, chaypin kashan Corán, Ñawpa Testamento, Mosoq Testamento ima.

Treves (Alemania) llaqtapi tarisqanku mosaicopin kay pachapi yachaysapa runakuna ukhupi Ahikar runaq rikch'ayninta rikuchirqan. Kaypim kachkan llimpi llimpi willakuynin.

Kay willakuypa punchawninmantam anchata rimarqaku. Yachaysapa runakunam tukupaypi churarqaku Ñawpaq Siglomanta, chaypim pantasqa kasqankuta qawachirqaku punta kaq willakuy 500 watapi manaraq Cristo hamuchkaptin arameo rimaypi papiropi Elefantepa tuñisqankunapa chawpinpi rikurisqanwan.

Chay willakuyqa sut'inmi ficción nisqa, manan historiachu. Chiqaptaqa ñawinchaqmi riqsikuyninta ruwayta atin Las Nights árabe nisqapa yapasqa paginakunapi. Sumaq qillqasqa, willakuypas ruwaywan, intrigawan, k'iti ayqikuywan hunt'asqa, qhipa kaqman yuyayta hap'in. Imaginacionpa libre kayninqa qillqaqpa aswan chaniyuq kaqninmi.

Qillqasqaqa tawa phasimanmi rakikun: (1) Willakuy; 2) Yachachiy (Proverbios nisqa qelqakuna admirakunapaq hina); 3) Egipto nacionman viajasqankumanta; 4) Similitudes o Parlamentos (chaywanmi Ahikar pantasqa sobrinonpa educacionninta tukun).

1 kaq RAKI

Asiria nacionpi Gran Viser Ahikar sutiyoq runan 60 esposayoq ichaqa mana churiyoq kananpaq destinasqa kashan. Chayraykum sobrinonta adoptan. Payqa t'antamanta, unumanta aswanta yachaywan yachaywan hunt'a llalliykun.
1 Yachaysapa Haiqârmanta willakuy, Reypa Senaqueribpa visirninmanta, Haiqâr Yachaysapapa ñañanpa churin Nadanmantawan.
2 Rey Senaqueribpa tiemponpiqa karqanmi huk vizier, Sarhadumpa churin, Asiriapi Nínivepi rey, Haiqâr sutiyoq yachaysapa runa, payqa rey Senaqueribpa viserninmi karqan.
3 Payqa sumaq, qhapaq, askha kapuqniyoqmi karqan, yachaysapa, yachaysapa, yachaysapa, yachaypi, yuyaypi, kamachiypi ima, soqta chunka warmikunawan casarakurqan, sapankankupaqtaq huk castillota ruwarqan.
4 Ichaqa tukuy chaykunawanqa manan wawayoqchu kapurqan. kay warmikunamanta, paykunan herederon kankuman.
5 Hinaqtinmi payqa sinchita llakikurqan, huk p'unchaytaq ch'aska qhawaqkunata, yachaysapa runakunata, layqakunatawan huñuspa, imayna kasqanmanta, mana wachakuq kayninmantawan sut'incharqan.
6 Paykunataq niranku: 'Riy, dioskunaman sacrificiota hayway, hinaspa paykunata ruegakuy huk qhari wawata qosunaykipaq', nispa.
7 Hinaqtinmi Jesusqa paykunaq nisqanman hina ruwarqan, taytacha-mamachakunaman sacrificiokunata haywarispataq paykunata ruegakuspa valekurqan.
8 Hinaqtinmi paykunaqa mana huk simillatapas kutichirqankuchu. Hinan llakisqa, llakisqa ripurqan, sonqonpi nanaywan ripurqan.
9 Hinaspan kutirispa Ancha Hatun Diosta valekurqan, hinaspan iñirqan, sonqonpi ruphachispa payta valekurqan: '¡Ancha Hatun Dios, Hanaq pachata kay pachata kamaq, tukuy kamasqakunata kamaq!
10 Ruegakuyki huk qhari wawata qowanaykipaq, paywan sonqochawananpaq, paymi qhaliyasqa kashaqtiy, ñawiyta wisq'ananpaq, p'ampawananpaqwan', nispa.
11 Hinaqtinmi huk kunka Jesusman asuykamurqan: 'Ñawpaqtaqa k'uyusqa idolokunapi hap'ipakuspa sacrificiokunata haywarqanki, chayraykun tukuy kawsayniykipi mana wawayoq kanki', nispa.
12 Ichaqa panaykiq churin Nadanta hap'ispa wawaykiman tukuchiy, yachayniykita, allin uywasqaykitapas yachachiy, wañupuspataq p'ampasunki', nispa.
13 Hinaqtinmi Jesusqa pananpa churin Nadanta aparqan. Hinan pusaq maqchisqa enfermerakunaman entregarqan ñuñuchinankupaq, uywanankupaqpas.
14 Hinaqtinmi paykunaqa allin mikhunata, sumaq yachachisqa, seda p'achawan, morado, carmesí p'achawan ima uywarqanku. Hinaspan sedamanta ruwasqa sofákunapi tiyashasqa.
15 Nadan hatunyaspa purispa, hatun cedrota hina phawaykachaspa, allin kawsayta, qelqayta, cienciata, filosofía nisqatapas yachachirqan.
16 Askha p'unchaykuna pasaqtintaq rey Senaqueribqa Haiqarta qhawarispa ancha machuyapushaqta rikurqan, astawantaq payta nirqan.
17 'Oh yupaychasqa amigoy, yachaysapa, confiable, yachaysapa, gobernador, secretario, visir, Cancillerniy hinaspa directorniy; cheqaqtapunin ancha machuña kanki, watakuna llasaqtaqmi kankipas; Kay pachamanta t'aqakuyniykipas qayllallapiñachá kashan.
18 Willaway pichus qanpa qhepanta serviqniy kanqa', nispa. Haiqârtaq payta nirqan: '¡Señorniy, umayki wiñaypaq kawsachun! Chaypin kashan ñañaypa churin Nadan, paytan wawayman tukuchirqani.
19 Paytaqa uywarqani, yachayniyta, yachayniytawan yachachirqani', nispa.
20 Hinan reyqa payta nirqan: '¡Haiqâr! ñawpaqeyman pusamuy, payta rikunaypaq, allin kaqta tariptiyqa, rantiykipi churay; hinaspan ripunki, samarinaykipaq, puchuq kawsayniykitataq misk'i samaypi kawsanaykipaq', nispa.
21 Hinan Haiqar rispa pananpa churin Nadanman haywarirqan. Hinaspa yupaychayta ruwarqan, atiyta, hatunchasqa kayta munaspa.

22 Hinaspan payta qhawarispa admirakuspa kusikuspa Haiqârta nirqan: ‘¿Kaychu churiyki, Haiqâr? Mañakunin Dios waqaychananpaq. Imaynan ñoqatapas taytay Sarhadumtapas serviwarqanki, chay hinallataqmi kay waynaykipas serviwachun, llank’ayniykunata, necesitasqayta, llank’anaytapas hunt’achun, chhaynapi payta hatunchanaypaq, qanrayku atiyniyoq kanaypaqpas’, nispa.
23 Haiqârtaq reyta k’umuykukuspa nirqan: ‘¡Umayki kawsachun, rey wiraqochay, wiñaypaq! Qanmantan maskhani waway Nadanwan pacienciakunaykita, pantasqankunata pampachanaykita, chhaynapi allin kasqanman hina servisunaykipaq’, nispa.
24 Hinaqtinmi reyqa jurarqan payta munakusqan runakunamanta aswan atiyniyoqman tukuchinanpaq, tukuy respetowantaq paywan kananta. Hinaspa makinta much’aykuspa despedikusqa.
25 Hinaspan Nadanta hap'irqan. ñañanpa churintapas paywan kuska tiyachispa huk salón nisqapi tiyaykurqan, tuta p’unchaytaq yachachiyta qallarirqan, t’antawan unuwan aswan yachaywan yachaywan ima hunt’aykunankama.

2 kaq RAKI

Ñawpa pachamanta huk "Wakcha Richardpa Almanaque". Runapa mana wañuq kamachikuyninkuna qullqimanta, warmikunamanta, pachakuymanta, negociomanta, amistadkunamanta. Astawanraqmi sumaq rimaykunata tarikun 12, 17, 23, 37, 45, 47 versiculokunapi, tupachiy 63 versiculota kunan tiempopi wakin cinismokunawan.
1 Chhaynatan yachachiran: ‘¡Waway! rimasqayta uyariy hinaspa yuyaychasqayta kasukuy hinaspa rimasqayta yuyariy.
2 Yaw churiy! sichus huk simita uyarinki chayqa, sonqoykipi wañuchun, amataq hukman rikuchiychu, ama kawsaq q’umirman tukuspa qalluykita ruphachispa cuerpoykipi nanayta apamunman, hinaspataq k’amiyta gananki, hinaspataq Diospa ñawpaqenpi p’enqachisqa kanki, hinallataq qari.
3 Yaw churiy! willakuyta uyarirqanki chayqa, ama mast'ariychu; Imatapas rikurqanki chayqa, ama willaychu, nispa.
4 ¡Waway! uyariqpaq allin rimayniykita ruway, amataq usqhaylla kutichiyta kutichiychu.
5 ¡Waway! imatapas uyarispaykiqa ama pakaychu.
6 ¡Waway! ama sellasqa nudotapas kachariychu, amataq kichaychu, amataq suchuq nudotapas sellaychu.
7 ¡Waway! ama hawa sumaq kayta munapayaychischu, pisiyashanmi, chinkapunmi, ichaqa allinpaq qhawarisqa yuyariyqa wiñaypaqmi.
8 ¡Waway! ama mana yuyayniyoq warmipas rimayninwan q’otuchisunkichu, mana chayqa aswan llakisqa wañuy hina wañunki, hinaspataq llikapi ch’eqechisunkiman trampaman wisq’asqa kanaykikama.
9 ¡Waway! ama munaychischu p'achawan q'apaykunawan k'uyusqa warmita, almanpi millay, mana yuyayniyoq warmita. Ay, imaykitapas payman qowaq, otaq makiykipi kaqta payman qonki, huchaman aysasuqtiyki, Diostaq phiñachisunki, nispa.
10 ¡Waway! ama almendra sach'a hinachu kay, llapa sach'akunaq ñawpaqenpi raphikunata ruruchin, llapan sach'akunaq qhepantataq mikhuna rurukunata ruruchin, aswanpas mora sach'a hina kay, llapan sach'akunaq ñawpaqenpi mikhuy rurukunata ruruchiq, llapan sach'akunaq qhepantataq raphin.
11 ¡Waway! umaykita k'umuykuspa kunkaykita llamp'uyachiy, sumaq sonqo kay, chanin ñanninta puriy, amataq mana yuyayniyoq kaychu. Amataq asikushaqtiyki kunkaykita hoqariychu, sinchi kunkawantaq wasi hatarichisqa kanman chayqa, sapa p’unchaymi asnoqa askha wasikunata hatarichinman; kallpawantaq aradota purichinkuman chayqa, manan hayk’aqpas aradotaqa camellokunaq hombronpa uranmanta horqonkumanchu.
12 ¡Ay m churi! yachaysapa runawan rumikunata hurquyqa aswan allinmi llakisqa runawan vinota upyaymantaqa.
13 ¡Waway! Chanin runakunapa aya p'ampanankunaman vinoykita hich'ay, amataq mana yachaq, pisichasqa runakunawanqa ukyaychu.
14 ¡Waway! Diosta manchakuq yachayniyoq runakunaman k'askakuy, paykuna hina kaspa, amataq mana yachaqman asuykuychu, ama payman rikch'akuspa ñanninkunata yachanaykipaq.
15 ¡Waway! compañerota otaq amigota hap’ispaykiqa pruebay, chaymantataq compañerota amigotawan ruway; amataq mana pruebayoqta alabaychischu; Mana yachayniyoq runawanqa ama waqllichiychu, nispa.
16 ¡Waway! huk zapato chakiykipi qhepakushaqtin, chaywan kuska kiskakunapi puriy, hinaspa churiykipaq, wasiykipaqpas, wawaykikunapaqpas ñanta ruway, barcoykitapas k’iriy manaraq lamar-qochaman, olakunaman rishaspa, unuman chinkaykushaspa, manataqmi payqa atinmanchu qispichisqa.
17 ¡Waway! qhapaq runa mach'aqwayta mikhuqtinqa ninku:--"Yachayninwanmi", wakcha runa mikhuqtintaq runakunaqa ninku: "Yarqaymanta".
18 ¡Waway! Sapa p'unchaw t'antaykiwan, kapuqniykikunawan ima saksachikun, manataqmi hukpa kaqtapas munapayanchu.
19 ¡Waway! sonso runawanqa ama runamasichu kaychu, amataq paywan kuska t'antata mikhuychu, amataq runamasiykikunaq ñak'ariyninmanta kusikuychu, nispa. Awqayki mana allinta ruwasuqtiykiqa, sumaq sonqowan ruway.
20 ¡Waway! Diosta manchakuq runataqa manchakuy hinaspa yupaychay.
21 ¡Waway! mana yachaq runaqa urmaykuspan urmaykun, yachaysapa runapas, urmaykuspanpas, manan chhaphchikunchu, urmaykuspapas usqhayllan hatarin, onqosqa kaqtintaq kawsayninta cuidayta atin. Ichaqa mana yachaq, sonso runamanta rimaspaqa, onqoyninpaqqa manan hampi kanchu.
22 ¡Waway! sichus huk runa qanmanta aswan pisi kaq asuykamusunki chayqa, ñawpaqman riy paywan

tupanaykipaq, sayaqlla qhepakuy, manataq kutichipuyta atisunkiman chayqa, Señorninmi kutichipusunki.
23 ¡Waway! ama wawaykita maqaychu, wawaykiq maqchisqanqa huertaman wanu hinan, bolsapa siminta watay hinan, animalkunaq watasqa hinan, punkuta k'irisqa hinan, nispa.
24 ¡Waway! churiykita millay ruwaymanta hark'ay, hinaspa costumbrekunata yachachiy manaraq qan contra hatarispa runakuna ukhupi pisichasqa kashaqtin hinaspa umaykita warkuspa callekunapi, huñunakuykunapipas, millay ruwayninkunaq millay ruwasqanmantataq muchuchisqa kanki.
25 ¡Waway! amayá wira torota, ñawpaq qarayuqta, asnotapas hatun waqrayuqta, amataq hatun waqrayuq torota hapiychu, amataq toqlla runawan amistadta ruwaychu, nitaq ch'aqwaq kamachita, nitaq suwa sirvientatapas hap'iychu, tukuy ima ruwasqaykimantapas paykunamanmi thuñichinqaku.
26 ¡Waway! ama tayta-mamayki ñakasunkichu, Señortaq paykunawan kusikuchun; ninku: "Pipas taytanta otaq mamanta pisichaqqa wañunanta wañuchun (huchapa wañuynintan nishani), tayta-mamanta hatunchaqqa unaytan kawsanqa, tukuy allin kaqkunatataq rikunqa", nispa. ".
27 ¡Waway! ama mana armayoq ñanpi puriychu, manan yachankichu hayk'aq awqa tupasunaykita, paypaq listo kanaykipaq, nispa.
28 ¡Waway! ama mana wiñaq q'ala, mana raphiyoq sach'a hinachu kaychis, aswanpas raphinkunawan k'allmankunawan qatasqa sach'a hina kaychis; mana warmiyoq, mana wawayoq runaqa, kay pachapi p'enqachisqa, paykunaq cheqnisqan, mana raphiyoq, mana ruruq sach'a hina.
29 ¡Waway! Ñan patapi puquq sach'a hina kay, rurunta llapa pasaq runakuna mikhunku, ch'inneqpi uywakunapas llanthunpi samaspa raphinkunata mikhunku.
30 ¡Waway! sapa uwiha puriq ñanninmanta, compañeronkunapas atoqpa mikhunanman tukupun.
31 ¡Waway! ama niychu: "Señorniyqa mana yuyayniyoqmi, ñoqapas yachayniyoqmi kani", nispa, amataq willaychu mana yachayniyoq, mana yuyayniyoq rimaykunata, ama paywan pisichasqa kanaykipaq.
32 ¡Waway! ama chay kamachikunamanta huknin kaychu, pikunamanchus patronninku: "Karunchakuyku", nispa, aswanpas asuykamuwayku, asuykamuwayku, niwaqniykumanta huknin kaychu, nispa.
33 ¡Waway! ama esclavoykita abrazaychu compañeronpa qayllanpi, manan yachankichu mayqenninkuchus tukukuypi qanpaq aswan valorniyoq kananta.
34 ¡Waway! ama manchakuychu kamasuqniyki Apuykita, ama ch'inlla kasunaykipaq.
35 ¡Waway! rimayniykita sumaqyachiy, qalluykita misk'ichiy; amayá saqeychu compañeroykita chakiykita sarunanta, mana chayqa huk kutipi sinqaykipi saruykusunkiman.
36 ¡Waway! yachaysapa runata yachay simiwan maqanki chayqa, mana reparay p'enqay hinan sinqanpi pakakunqa; ichaqa mana yachaq runata k'aspiwan maqchiptikiqa manam entiendenqachu nitaq uyarinqachu.
37 ¡Waway! yachayniyoq runata necesitasqaykirayku kachawaq chayqa, ama askha kamachikuykunata qoychu, payqa munasqaykiman hinan llank'anaykikunata ruwanqa, mana yuyayniyoq runata kachaspaykiqa ama kamachiychu, aswanpas qan kikiyki rispa ruwayniykita ruway, sichus qanpas ruwanki chayqa kamachiy, mana munasqaykita ruwanqachu, nispa. Sichus llank'anaman kachasunkiku chayqa, usqhaylla hunt'anaykipaq.
38 ¡Waway! ama qanmanta aswan kallpayoq runaq awqanta ruwaychu, paymi tupusunki, qanmantataq vengakunqa, nispa.
39 ¡Waway! wawaykitapas, kamachiykitapas pruebaman churay, manaraq imaykikunatapas paykunaman entregashaspa, ama paykunata chinkachinankupaq. imaraykuchus hunt'a makiyoq runaqa yachayniyoqmi, mana yuyayniyoqña, mana yachaqña kanman chaypas, ch'usaq makiyoqñataq wakcha, mana yachaq, yachaysapakunaq umalliqninña kanman chaypas.
40 ¡Waway! Huk colocintota mikhurqani, áloetapas millp'urqani, wakcha kayta, pisiyaymanta ima aswan k'arakta tarirqani.
41 ¡Waway! wawaykita yachachiy qolqeta pisiyachiyta, yarqaymantawan, wasinta allinta ruwananpaq.
42 ¡Waway! mana yachaqman yachaysapa runakunapa rimayninta ama yachachiychu, paypaqqa llasa q'epi kanqa.
43 ¡Waway! ama amigoykiman imayna kasqaykita rikuchiychu, ama pisichasqa kanaykipaq.
44 ¡Waway! sonqoq ñawsayayninqa aswan llakikuypaqmi ñawiq ñawsa kayninmantaqa, ñawiq ñawsayayninqa pisi pisimantan pusasqa kanman, ichaqa sonqoq ñawsayayninqa manan pusasqachu, chiqan ñanta saqespataq k'uyusqa purin ñan.
45 ¡Waway! chakiwan runa urmachiyqa aswan allinmi qallunwan urmaymantaqa.
46 ¡Waway! qayllapi kaq amigoqa aswan allinmi karupi kaq aswan allin wawqemantaqa.
47 ¡Waway! sumaq kayqa chinkapunmi ichaqa yachayqa unaypaqmi, kay pachataq pisiyapun, yanqamanmi tukupun, allin sutitaq ichaqa manan yanqaman tukupunchu nitaq pisiyanchu.
48 ¡Waway! mana samayniyoq runaqa, wañuyninmi aswan allin karqan kawsayninmanta; Waqaypa t'oqyayninpas aswan allinmi takiq t'oqyayninmantaqa; Llakikuypas waqaypas, Diosta manchakuypas paykunapi kaqtinqa, aswan allinmi takiq kusikuypa qapariyninmantaqa.
49 ¡Waway! makiykipi kaq sapopa piernanmi aswan allin runamasiykipa mankapi gansomanta; qayllaykipi kaq ovejapas aswan allinmi karu toromantapas. Makiykipi kaq gorriónpas aswan allinmi waranqa gorrión phalaqkunamantaqa. Huñuq wakcha kayqa aswan allinmi askha mikhunata ch'eqechiymantaqa; hinaspapas kawsaq atuqqa aswan allinmi wañusqa leonmantaqa; huk libra millmapas aswan allinmi huk libra qhapaq kaymantaqa, niyta munani qorimanta

qolqemantawan; Qoripas qolqepas pakasqa, hallp'a ukhupi pakasqa kashan, manataqmi rikusqachu. ichaqa millwaqa qhatukunapi qhepakun, chaymi rikukun, chaywan churakuqpaqqa sumaqmi.
50 ¡Waway! huk huch'uy qhapaq kayqa aswan allinmi ch'eqesqa qhapaq kaymantaqa.
51 ¡Waway! kawsaq allquqa wañusqa wakcha runamantaqa aswan allinmi.
52 ¡Waway! allin ruwaq wakcha runaqa aswan allinmi huchakunapi wañusqa qhapaq runamantaqa.
53 ¡Waway! sonqoykipi huk simita waqaychay, askhataqmi qanpaq kanqa, cuidakuy chinkasqa amigoykiq pakasqa kayninta sut'inchanaykipaq.
54 ¡Waway! Ama huk simillapas simiykimanta lloqsimuchun, sonqoykiwan rimanakunaykikama. Amataq ch'aqwaychu runakunaq chawpinpi sayaychis, mana allin simimantan ch'aqway hamun, ch'aqwaymantataq maqanakuy hamun, maqanakuymantataq maqanakuy hamun, qantaq obligasqa kanki testigo kanaykipaq; Aswanpas chaymanta ayqekuspa samariy, nispa.
55 ¡Waway! ama qanmanta aswan kallpayoq runata hark'aychu, aswanpas pacienciayoq espirituta, aguantaytapas, chanin kawsaytawan hap'iy, manan imapas aswan allinqa kanchu.
56 ¡Waway! ama cheqnikuychu ñawpaq kaq amigoykita, iskay kaq amigoykiqa manan unaypaqchu kanman.
57 ¡Waway! wakchakunata watukuy ñak'ariyninpi, hinaspa Sultanpa qayllanpi paymanta rimay, hinaspa kallpachakuyniykita ruway leonpa siminmanta qespichinaykipaq.
58 ¡Waway! awqaykiq wañusqanmanta ama kusikuychu, pisi tiempomantan runamasin kanki, burlakusuqniykitataq respetanki, hatunchanki, ñawpaqmantaraqmi paywan napaykunki.
59 ¡Waway! hanaq pachapi unu sayarinman, yana kuntur yuraqman tukupunman, mirrataq miel hina misk'i wiñanman chayqa, mana yachaq runakunapas, mana yuyayniyoq runakunapas entiendenkumanmi, yachaysapaman tukunkuman.
60 ¡Waway! yachaysapa kayta munaspaykiqa, qalluykita hark'ay llullakuymanta, makiykitataq suwakuymanta, ñawiykitapas mana allinta qhawaymanta; Hinaptinmi yachaysapa nispa sutichasqa kanki.
61 ¡Waway! yachaysapa runa k'aspiwan maqachusunki, mana yuyayniyoqtaq ichaqa ama misk'i hampiwan hawichusunki, nispa. Wayna-sipas kaspa huch'uyyaykukuy, machuyayniykipipas hatunchasqa kanki.
62 ¡Waway! Atiyniyoq kasqan p'unchaykunapiqa manan pitapas hark'ankichu, nitaq mayupas unu hunt'aykusqan p'unchaykunapiqa.
63 ¡Waway! amayá apuraychu warmipa casarakuyninpiqa, allin kaptinqa ninqam: 'Señorniy, mikuy qoway' nispa; onqosqa kaqtintaq, pichus chayta ruwaqta chaninchanqa.
64 ¡Waway! pipas p'achanpi sumaq rikch'ayniyoq kaqqa, rimayninpipas kaqllan; Pipas p'achanpi millay rikch'ayniyoqqa, rimayninpipas kaqllan.
65 ¡Waway! sichus suwakurqanki chayqa, Sultanman willay, hinaspataq huk parteta qoy, paymanta kacharichisqa kanaykipaq, mana chayqa k'arak sonqotan aguantanki.
66 ¡Waway! maki saksasqa, hunt'asqa runawan amigota ruway, maki wisq'asqa yarqasqa runawanqa ama amigota ruwaychu.
. tawa imakunatapas mana pakay atiq: allin yuyayniyoq, mana yuyayniyoq, qhapaq, wakcha ima', nispa.

3 RAKI

Ahikarmi jubilakun asuntos de estado nisqapi activa participación nisqamanta. Kapuqninkunataqa traicionaq sobrinonmanmi qon. Kaypin kashan admirakuypaq willakuy imaynatas huk mana agradecekuq usuchiq runa falsificadorman tukupun. Ahikarta enredanankupaq allin yuyaywan ruwasqankuqa wañunanpaqmi huchachasqa. Yaqachus hina Ahikarpa tukukuynin.
1 Chay hinatan Haiqâr rimarqan, pananpa churin Nadanman kay kamachikuykunata, rimaykunata tukuspataq yuyaykurqan llapanta waqaychananta, manataqmi yacharqanchu chaypa rantinpi sayk'usqa kayninta, pisichayninta, burlakuynintapas rikuchishasqanmanta.
2 Chay qhepamantaq Haiqâr wasinpi tiyashaspa Nadanman qorqan llapa kaqninkunata, kamachikunata, sirvientankunata, caballokunata, wakakunatapas, tukuy ima kaqninkunatapas, ganasqankunatapas; kamachiy atiypas, hark'akuypas Nadanpa makinpin qheparqan.
3 Haiqartaq wasinpi samasqa tiyaykurqan, sapa kutitaq Haiqar rispa reyman respetota qospa wasinman kutipurqan.
4 Kunantaq Nadanqa musyakurqan kamachiy atiypas hark'aypas makinpi kashasqanmanta, chaymi Haiqârpa posiciónninta pisichaspa burlakurqan, hinaspan sapa kuti rikhurimuqtin huchachayta qallarirqan: 'Tioy Haiqârqa dotajepin kashan, [...] nispa. kunantaq mana imatapas yachanchu', nispa.
5 Hinan kamachikunata sirvientekunatawan maqayta qallarirqan, caballokunata camellokunatapas vendeyta qallarirqan, tio Haiqârpa tukuy kaqninkunawantaq gastakurqan.
6 Haiqârtaq kamachinkunata nitaq wasinmantapas mana khuyapayashaqta rikuspa, sayarispa wasinmanta qarqorqan, reyman willananpaqtaq kacharqan, kaqninkunata, mikhunankunatapas ch'eqechisqanmanta.
7 Reytaq sayarispa Nadanta waqyaspa nirqan: 'Haiqâr qhali kashaqtinqa manan pipas kamachinqachu kaqninkunata, nitaq wasinta, nitaq kapuqninkunatapas', nispa.
8 Hinan Nadanpa makinta hoqarisqa karqan tio Haiqârmanta, llapa kaqninkunamantawan, chaykamataq mana haykurqanchu nitaq lloqsirqanchu, nitaqmi napaykurqanchu.
9 Hinan Haiqâr pananpa churin Nadanwan llank'asqanmanta wanakurqan, hinan sinchi llakisqa kasharqan.

10 Nadanpa sullk'a wawqen Benuzârdán sutiyoq karqan, chaymi Haiqarqa Nadanpa rantinpi payta hap'ispa uywarqan, hatuncharqan ima. Hinaspan tukuy kaqninkunata payman entregaspa wasinpi gobernadorta churarqan.

11 Nadantaq imachus pasasqanta reparaspa envidiakuspa envidiakuspa hap'ichikurqan, hinaspan llapa tapuqkunaman quejakuyta qallarirqan, tio Haiqârmantataq burlakuyta qallarirqan: 'Tioymi wasinmanta qarqowarqan, qarqowarqantaqmi', nispa wawqeytan aswan allinpaq qhawariwarqan, ichaqa Ancha Hatun Dios atiyta qowaqtinqa, wañuchisqa kanaypaq desgraciatan payman apamusaq', nispa.

12 Hinaspan Nadanqa yuyaymanashallarqan ima urmachinanpaq yuyaykusqanmanta. Pisi tiempomantataq Nadanqa yuyayninpi t'ikrakuspa, Persia nacionpa reynin Yachayniyoq Saq churin Aquisman cartata qelqarqan:

13 '¡Hawkayay, qhali kay, kallpa, hatun yupaychaypas Asiriapi, Nínivepi rey Senaqueribmanta, hinallataq viserninmanta, secretarionmanta Haiqârmantawan, hatun rey! Qanwan ñoqawan chawpipi qolqe kachun.

14 Kay carta qanman chayamuqtintaq, sichus sayarispa Nisrín pampaman, Asiriaman, Nínivemanpas usqhaylla ripunki chayqa, mana maqanakuspa, mana maqanakuspalla qhapaq suyuta qanman qosqayki', nispa.

15 Hinaspapas Haiqârpa sutinpi huk cartata qelqarqan Egipto rey Faraonman. '¡Atiyniyoq rey, qanwan ñoqawan thak kawsay kachun!

16 Kay carta chayamusuqtiyki hatarispa Asiriaman, Nínive llaqtamanwan Nisrín pampaman ripunki chayqa, mana maqanakuspa, mana maqanakuspalla qhapaq suyuta qosqayki', nispa.

17 Nadanpa qelqasqanqa tio Haiqârpa qelqasqan hinan karqan.

18 Chaymantataq iskaynin cartakunata k'uyuspa tio Haiqârpa sellonwan sellarqan; chaywanpas reypa palacionpin kasharqanku.

19 Chaymantataq rispa reypa tio Haiqârmanpas cartata qelqarqan: 'Hawkayay, qhali kay Viserniypaq, Secretarioypaq, Cancillerniypaq, Haiqârpaq.

20 Haiqâr, kay carta qanman chayamuqtin, huñuy llapa soldadokunata, p'achankupipas yupaypipas hunt'asqa kachunku, hinaspataq phisqa kaq p'unchaypi Nisrîn pampapi apamuway.

21 Chaypi qanman hamushaqta rikuspaykiqa, usqhayllan ejercitota awqawan maqanakuq awqa hina contraypi hatarichiy, Egipto rey Faraonpa embajadorninkunan ñoqawan kashan, kallpanchista rikunankupaq ejercitota hinaspa manchakuwayku, paykunaqa enemigoyku kanku, cheqnikuwaykutaqmi', nispa.

22 Chaymantataq chay cartata sellaspa reypa huknin kamachin Haiqârman apachirqan. Hinaspan huknin qelqasqan cartata hap'ispa reypa ñawpaqenman mast'arirqan, hinaspan leespa sellota rikuchirqan.

23 Reyqa chay cartapi imachus kashasqanmanta uyarispan sinchita musphaspa sinchita phiñakuspa nirqan: '¡Ay, yachayniytan rikuchirqani! imatataq ruwarqani Haiqârwan kay cartakunata awqaykunaman qillqasqanmanta? ¿Kaychu paymanta pagasqay paypaq allinniymanta?', nispa.

24 Nadantaq payta nirqan: '¡Rey, ama llakikuychu! nitaq phiñakuychischu, aswanpas Nisrîn pampaman rispa qhawarisun chay willakuy cheqaqchus icha manachus kasqanmanta', nispa.

25 Pichqa kaq p'unchawpi Nadan sayarispa reyta, soldadokunata, visertawan jap'ispa, ch'inneqman rirqanku, Nisrîn pampaman. Hinaptinmi reyqa qawarirqa, hinaspa qaway! Haiqârwan ejercitowanqa churasqa karqanku.

26 Haiqârtaq rey chaypi kashaqta rikuspa ejercitoman señascharqan guerrapi hina kuyunankupaq, cartapi tarisqanman hina reywan maqanakunankupaq, mana yachaspa ima t'oqota Nadan t'oqosqanmanta pay.

27 Haiqârpa ruwasqanta rikuspataq reyqa llakikuywan, manchakuywan, musphaywan hap'ichikurqan, sinchi phiñakuywantaq phiñakurqan.

28 Nadantaq payta nirqan: '¡Rey wiraqochay, ¿rikunkichu! imatataq kay llakisqa runaqa rurarun? ichaqa ama phiñakuychu ama llakikuychu nitaq nanaychu, aswanpas wasiykiman riy hinaspa kamachikuy tiyanaykipi tiyaykuy, hinan Haiqâr-ta cadenakunawan watasqa cadenawan watasqata pusamusqayki, awqaykitataq mana llank'aspa qarqosqayki', nispa.

29 Hinan reyqa Haiqârmanta phiñakuspa kamachikuy tiyananman kutipurqan, manataqmi imatapas ruwarqanchu. Hinan Nadan Haiqârman rispa payta nirqan: '¡W'allah, tioy! Cheqaqtapunin reyqa ancha kusikuywan qanmanta kusikun, kamachisusqaykiman hina ruwasqaykimantataq graciasta qosunki.

30 Kunantaq qanman kachamuwarqan, soldadokunata llank'ayninkuman qarqonaykipaq, qhepaykipi makiyki watasqa, chakiykikunatataq cadenasqa, payman hamunaykipaq, Faraonpa embajadorninkuna kayta rikunankupaq, rey kananpaqwan paykunaq, reyninpa manchachisqan', nispa.

31 Hinan Haiqâr kutichirqan: 'Uyariyqa kasukuymi', nispa. Hinaptinmi chaylla sayarispan makinkunata wasanpi wataruspan chakinta cadenawan watarurqa.

32 Nadantaq payta hap'ispa reyman rirqan. Hinaspa Haiqâr reypa qayllanman haykuqtinmi ñawpaqenpi pampapi k'umuykukurqan, hinaspan reyman atiyta wiñaypaq kawsayta munarqan.

33 Hinaqtinmi reyqa nirqan: 'Haiqâr, Secretarioy, asuntosniypa Gobernadora, Cancillerniy, Estadoypi kamachikuq, willaway ima mana allintataq qanwan ruwarqani kay millay ruwaywan premiawasqaykimanta', nispa.

34 Hinaqtinmi qelqasqan cartakunata, sellonwan ima rikuchirqanku. Haiqârtaq kayta rikuspa, chaki-kachankuna khatatatasqa, qallunpas huk kutillapi watasqa, manataqmi manchakuymanta huk simitapas rimayta atisqachu; Umantan ichaqa kay pachaman warkusqa, upataq karqan.

35 Chayta rikuspataq reyqa allinta sientekurqan chay imapas paymanta kasqanmanta, hinan chay rato

sayarispa kamachirqan Haiqâr wañuchinankupaq, llaqta hawapitaq espadawan kunkanta waqanankupaq.

36 Hinaptinmi Nadanqa qaparispan nirqa: '¡Haiqâr, yana uya! ¿imapaqtaq yanapasunki yuyaymanaynikipas utaq atiynikipas reyman kay ruwayta ruwaspaykiqa?', nispa.

37 Kaynata nin willakuq runaqa. Hinaspa chay espadayuqpa sutinmi karqa Abu Samîk. Hinan reyqa payta nirqan: '¡Espadayoq runa! sayariy, riy, Haiqârpa kunkanta wasin punkupi k'utuy, hinaspa umanta pachak metrota cuerponmanta wikch'uy', nispa.

38 Hinaqtinmi Haiqâr reypa ñawpaqenpi qonqoriykukuspa nirqan: '¡Wiñaypaq kawsachun wiay rey! wañuchiwayta munaspaykitaq, munasqayki hunt'akuchun; yachanin mana huchayoq kasqayta, ichaqa millay runa bas millay ruwayninmanta cuentata qonanpaq; chaywanpas, ¡Ay rey wiraqocha! Ruegakuyki qanmanta, amigoykikunamantawan, permitiway espadayoq runa cuerpoyta esclavoykunaman qonanta, p'ampawanankupaq, kamachiykitaq sacrificioyki kachun', nispa.

39 Reyqa hatarispan espadayoq runata kamachirqan munasqanman hina ruwananpaq.

40 Hinan chay rato kamachinkunata kamachirqan Haiqârta espadayoq runatawan hap'ispa q'alata paywan rinankupaq, chhaynapi wañuchinankupaq.

41 Haiqâr wañuchisqa kananta yachaspataq warminman kacharqan, hinaspataq nirqan: 'Lloqsimuy hinaspa tupaykuway, qanwan kachun waranqa doncella sipaskuna, hinaspa paykunata p'achachikuy morado p'achakunawan,' nispa sedamanta waqanankupaq manaraq wañukuchkaptiy.

42 Espadayoq runapaqpas kamachinkunapaqpas huk mesata wakichiychis. Askha vinotapas chaqruychis, chhaynapi ukyanankupaq', nispa.

43 Hinaspan payqa tukuy kamachisqanta ruwaran. Hinaspapas payqa ancha yachaysapa, yachaysapa, allin yuyayniyoqmi karqan. Hinaspapas payqa hukllawarqanmi tukuy atikuq cortesía nisqatapas, yachaytapas.

44 Reypa ejercitonpas espadayoq runapas chayamuqtinkun mesata allichasqata tarirqanku, vinota, sumaq vinotawan, hinaspan mikhuyta ukyayta qallarirqanku, machasqa kanankukama.

45 Hinaqtinmi Haiqâr espadayoq runata huk ladoman hap'ispa nirqan: 'Abu Samîk, ¿manachu yachanki Senaqueribpa taytan rey Sarhadum wañuchiyta munaqtin, hap'ispa huk cheqaspi pakaykurqani chaykama', nispa reypa phiñakuynin pisiyaruspa mañakusurqanki?

46 Paypa qayllanman pusamuptiymi payqa qanwan kusikuran, kunantaq yuyariychis sumaq sonqo kasqayta.

47 Yachanitaqmi reyqa noqamanta kutirikunanta, wañuchisqa kasqaymantataq sinchi phiñakuywan phiñakunanta.

48 Manam huchayoqchu kani, palacionpi ñawpaqenman presentawaptiykipas, hatun suertewanmi tupanki, hinaspa yachanki ñañaypa churin Nadan engañawasqanmanta hinaspa kay millay ruwayta ruwawasqanmanta, hinaspa reyqa wauchiwasqanmantan kutirikunqa; kunantaq wasiypa huertanpi bodegayoq kani, manataqmi pipas yachanchu.

49 Warmiypa yachayninwan chaypi pakaykuway. Hinaspapas carcelpi huk esclavoyoqmi kani, payqa wañuchisqa kaytan merecen.

50 Lloqsimuychis, p'achaywan p'achachimuychis, machasqa kaqtintaq kamachikunata kamachiy wañuchinankupaq. Mana yachanqakuchu pita wañuchisqankuta.

51 Umanta pachak metro karuta wikch'uykuspa, ayanta sirvienteykunaman qoy p'ampanankupaq. Hinaspan noqawan kuska hatun qhapaq kayta waqaychanki.

52 Hinan espadayoq runaqa Haiqâr kamachisqanman hina ruwarqan, hinaspan reyman rispa payta nirqan: '¡Umayki wiñaypaq kawsachun!', nispa.

53 Hinaqtinmi Haiqârpa warmin sapa semana pakakuna wasipi uraykachirqan imachus paypaq suficiente kaqta, manataqmi pipas yacharqanchu aswanpas paylla.

54 Hinataq willakuyqa willasqa karqan, yapa-yapamanta, mast'arikurqan ima tukuy cheqaskunapi imaynatas Haiqâr Yachaysapa runa wañuchisqa karqan, wañusqataq karqan, chay llaqtapi llapa runakunataq paymanta waqarqanku.

55 Hinaspan waqaspanku nirqanku: '¡Ay, Haiqâr! ¡yachasqaykimanta, sumaq sonqo kasqaykimantawan! ¡Mayna llakiymi qanmanta, yachayniykimantapas! ¿Maypitaq qam hina huk runa tarikunman? ¿Maypitaq kanman chayna yachaysapa, yachaysapa, kamachiypi yachaq runa, qamman rikchakuq runa, chaynapi qampa rantinpi huntananpaq?', nispa.

56 Ichaqa reyqa Haiqârmantan pesapakusharqan, wanakusqanqa manan imapaqpas valerqanchu.

57 Hinan Nadanta waqyaspa nirqan: 'Riy amigoykikunata pusaspa tioyki Haiqârmanta waqay, waqaytaq costumbreman hina, yuyariyninta yupaychaspa', nispa.

58 Ichaqa Nadan, mana yuyayniyoq, mana yachaq, rumi sonqo, tiyunpa wasinman ripuqtinmi, mana waqarqanchu, nitaq llakikurqanchu nitaq waqarqanchu, aswanpas mana sonqoyoq, q'otukuq runakunata huñuspa mikhuspa ukyayta qallarirqan.

59 Nadantaq Haiqârpa sirvientankunata kamachikunatapas hap'iyta qallarirqan, wataspataq ñak'arichirqan, sinchi k'iriwantaq maqchirqan.

60 Hinaqtinmi Jesusqa mana respetaranchu tionpa esposanta, payqa wawan jina uywaq warmita, aswanpas munaranmi paywan kuska huchaman urmananta.

61 Ichaqa Haiqâr pakasqa wasiman kuchusqa kasqa, kamachinkunaq, runamasinkunaq waqayninta uyarispataq, Ancha Hatun Diosta, khuyapayakuq Diosta yupaychaspa, graciasta qoq, sapa kutitaqmi Ancha Hatun Diosta mañakuq, mañakuq ima .

62 Chay espadayoq runaqa pakakuna chawpipi kashaqtinmi sapa kutilla Haiqar llaqtaman hamurqan, Haiqartaq hamuspa payta valekurqan. Hinan sonqocharqan, kacharichisqa kanantataq munarqan.

.

4 kaq RAKI

"Esfinge nisqapa Adivinanzas nisqakuna". Imataq chiqaptapuni Ahikarwan pasarqa. Paypa kutimusqan.

1 Egipto reyqa Haiqar wañuchisqa kananpaq qhawarispataq, chay rato sayarispa rey Senaqueribman huk cartata qelqarqan, chaypin yuyarichirqan 'thak kaymanta, qhali kaymanta, atiyniyoq kaymanta, hatunchasqa kaymantawan, chaytan qanpaq astawan munanchis', nispa. kuyasqay wawqiy, rey Senaquerib.

2 Hanaq pachawan kay pachawan chawpipi huk castillo ruwayta munarqani, munanitaqmi qan kikiykimanta huk yachaysapa, yachaysapa runata kachamuwanaykita, chayta ruwawananpaq, llapan tapukuyniykunata kutichiwananpaq, hinallataq chay impuestokunata, Asiria nacionpi aduanakunatapas kinsa watapaqmi', nispa.

3 Chaymantataq chay cartata sellaspa Senaqueribman apachirqan.

4 Chayta hap'ispa leerqan, hinaspataq qorqan visirkunaman, qhapaq suyunpi noblekunamanwan, paykunataq muspharqanku p'enqakurqanku, sinchi phiñakuywantaq phiñakurqan, muspharqantaq imayna ruwananmanta.

5 Hinan machu runakunata, yachaysapa runakunata, yachaysapa runakunata, yachaysapa runakunata, adivinokunata, ch'aska qhawaqkunata, llapa llaqtanpi kaqkunatawan huñuspa, cartata leespa paykunata nirqan: 'Pitaq qankunamanta munanqa', nispa ¿Egipto rey Faraonman rispa tapukuyninkunata kutichiy?', nispa.

6 Paykunataq nirqanku: '¡Rey wiraqocha! yachay, manan pipas kanchu reinoykipi kay tapukuykunawan reqsisqa, aswanpas Haiqâr, visirniyki, secretarioyki ima.

7 Ñoqaykumantan ichaqa mana yachayniyoqchu kayku, pananpa churin Nadan kaqtinqa, paymi tukuy yachayninta, yachayninta, yachaynintawan yachachirqan. Payta waqyay, ichapas kay sinchi nudota kicharinman', nispa.

8 Hinan reyqa Nadanta waqyaspa nirqan: 'Qhawariy kay cartata, entiendey imachus chaypi kashasqanmanta', nispa. Chayta leespan Nadanqa niran: '¡Señorniy! ¿Pitaq hanaq pachawan kay pachawan chawpipi huk castillo ruwayta atinman?', nispa.

9 Reytaq Nadanpa rimasqanta uyarispa sinchita sinchita llakikurqan, kamachikuy tiyananmanta uraykuspataq usphapi tiyaykurqan, Haiqârmantataq waqayta waqayta qallarirqan.

10 Nispa: '¡Llakikuyniy! ¡Ay Haiqâr, ¿pitaq yacharqanki pakasqakunata, adivinanzakunatapas! ¡aymi qanmanta, Haiqâr! Llaqtaypi yachachiq, qhapaq suyuy kamachiq, ¿maypitaq tarisaq qanman rikch'akuqta? Yaw Haiqâr, llaqtaypa yachachiqnin, ¿maymantaq kutirisqayki? ¡aymi ñoqaqa qanrayku! ¿imaynatataq chinkachirqayki! hinaspa mana yachayniyuq, mana religionniyuq, mana qari kayniyuq sonso, mana yachaq warmapa rimayninta uyarirqani.

11 ¡Ah! hinaspa yapamanta Ah ñuqa kikiypaq! ¿pitaq huk kutillatapas quwanman, icha Haiqâr kawsasqanmanta willayta apamuwanman? Paymanmi qoyman karqan reinoypa kuskanninta.

12 ¿Maymantataq kayri? ¡Ah, Haiqâr! huk kutillatapas rikunaypaq, qanta qhawaspa kusikuspa saksasqa kanaypaq.

13 ¡Ah! ¡Oh llakikuyniy qanmanta tukuy tiempopaq! ¡Ay Haiqâr, imaynatataq wañuchirqayki! Manataqmi qanpi qhepakurqanichu chay asunto tukukusqanta rikunaykama', nispa.

14 Reyqa tuta p'unchay waqasharqan. Kunanqa espadayoq runaqa reypa phiñakuyninta, Haiqârmanta llakikuynintawan rikuspa, sonqon llamp'uyapurqan,, hinaspan qayllanman asuykuspa payta nirqan:

15 '¡Señorniy! kamachiykikunata kamachiy umayta kuchunankupaq', nispa. Hinaptinmi reyqa payta nirqa: 'Ay qan, Abu Samîk, ¿ima huchaykitaq?', nispa.

16 Hinan espadayoq runaqa payta nirqan: '¡Patron! patronninpa nisqanman hina ruwaq kamachiqa wañuchisqam kanqa, noqapas kamachisqaykipa contranpim ruwarqani', nispa.

17 Hinaqtinmi reyqa payta nirqan. 'Ay qanmanta, Abu Samîk, ¿imapitaq kamachisqaypa contranpi ruwarqanki?' nispa.

18 Hinan espadayoq runaqa payta nirqan: '¡Señorniy! kamachiwarqanki Haiqâr wañuchinaypaq, yacharqanitaqmi paymanta wanakunaykita, mana allin ruwasqa kasqanmantawan, huk cheqaspin pakarqani, huknin kamachintataq wañuchirqani, kunantaq allinlla kashan cisterna, kamachiwanki chayqa pusasqaykin', nispa.

19 Hinan reyqa payta nirqan. '¡Ay qanmanta, O Abu Samîk! qanmi burlakuwarqanki, ñoqataqmi señorniyki kani', nispa.

20 Hinan espadayoq runaqa payta nirqan: '¡Manan, aswanpas umaykiq vidanwan, wiraqochay! Haiqârqa mana imamanta manchakuspa kawsachkanmi', nispa.

21 Reytaq chay nisqanta uyarispa, chay asuntomanta seguro sientekurqan, umantaq nadarqan, kusikuymantataq desmayarqan, Haiqâr pusamunankupaqtaq kamachirqan.

22 Hinan espadayoq runata nirqan: '¡Ay, confianapaq kamachi! rimasqayki cheqaq kaqtinqa, qhapaqyachiykimanmi, llapa amigoykikunamantapas aswan hatunchasqa kaytan', nispa.

23 Hinan espadayoq runaqa kusisqa purirqan Haiqârpa wasinman chayanankama. Hinan pakakuna wasi punkuta kichaspa uraykamuspa tarirqan Haiqâr tiyashaqta, Diosta yupaychaspa, payman graciasta qoshaqta.

24 Hinan payta qaparirqan: '¡Ay Haiqâr, aswan hatun kusikuyta, kusikuyta, kusikuytawan apamuni!', nispa.

25 Haiqârtaq payta nirqan: '¿Ima willakuytaq, Abu Samîk?', nispa. Hinaspan Faraonmanta tukuyta willaran qallariymanta tukukuykama. Chaymantataq apaspa reypa kasqanman riran.

26 Reyqa payta qhawarispataq rikusqa pisi kallpayoq kashaqta, chukchanpas sallqa animalkunaq uñankuna hina hatunyasqa, uñankunapas atoqpa uñankuna hina, cuerponpas ñut'u hallp'awan qhellichasqa kashaqta,

hinallataq uyanpa colorninpas cambiasqa, chinkapusqa, kunanqa uspha hinaña kasqa.
27 Reytaq payta rikuspa llakikurqan, chay ratotaq sayarispa abrazaykuspa much'aykurqan, waqaspataq niran: '¡Diosta yupaychachun! pichus ñoqaman kutichimusurqanki', nispa.
28 Hinaqtinmi Jesusqa sonqocharqan, sonqocharqantaq. Hinaspan p'achanta horqokuspa, espadayoqman churakuspa, anchata khuyapayakuspa, hatun qhapaq kayta qorqan, Haiqârtataq samachirqan.
29 Hinaqtinmi Haiqâr reyta nirqan: '¡Señor rey wiñaypaq kawsachun! Chaykunaqa kay pachapi wawakunaq ruwayninkunan kachun. Huk palmera sach'ata uywawarqani, chayman k'umuykunaypaq, chaymi huk ladoman k'umuykuspa urayman wikch'uykuwarqan.
30 Ichaqa, ¡Señorniy! Qanpa ñawpaqenpi rikhurimusqaymantapacha, ama llakikuychu sarunchasunki! Hinan reyqa payta nirqan: 'Diosmi saminchasqa kachun, paymi khuyapayasurqanki, mana allin ruwasqa kasqaykitapas yachaspa, qespichisurqanki, wañuchisqa kaymantataq qespichisunki', nispa.
31 Ichaqa q'oñi bañakuyman riy, hinaspa umaykita rutukuy, uñaykikunatapas kuchuy, p'achaykitapas cambiay, kusirikuytaq tawa chunka p'unchaypaq, allinta ruwanaykipaq, allin kanaykipaq, uyaykiq colornintapas allinchanaykipaq kutimusunkimanmi', nispa.
32 Hinaqtinmi reyqa ancha chaninniyoq p'achanta horqokuspa Haiqarta churakurqan, Haiqartaq Diosta graciasta qospa reyman k'umuykukuspa, kusisqa kusisqa tiyasqanman ripurqan, Ancha Hatun Diosta yupaychaspa.
33 Wasinpi runakunaqa paywan kuska kusikurqanku, amigonkunapas, kawsashasqanta uyariqkunapas kusikurqanku.

5 CAPÍTULO

"Adivinanzas" nisqapa qillqanqa Ahikarmanmi qawachikun. Atoqkunapi kaq qhari wawakuna. Ñawpaq kaq "avión" nisqapi puriy. Egipto nacionmanmi ripurqan. Ahikar, yachaysapa runa kayqa asikuyniyuqmi. (27 versiculo).
1 Reypa kamachisqanman hinan payqa tawa chunka p'unchay samarqan.
2 Chaymantataq aswan gay p'achawan p'achakuspa reyman sillakuspa rirqan, esclavonkunata qhepanpi ñawpaqenpiwan, kusisqa kusisqa ima.
3 Ñañanpa churin Nadanmi ichaqa imachus pasashasqanmanta musyakuspa mancharikuspa mancharikuran, manataqmi imatachus ruwananta yacharanchu.
4 Haiqârtaq chayta rikuspa reypa ñawpaqenman haykuspa napaykurqan, paytaq kutichispa napaykuyninta kutichispa ladonpi tiyachirqan, nispa.
'¡Ay munasqay Haiqâr! qhawariy kay cartakunata, Egipto rey, wañuchisqa kasqaykita uyarispa, apachimuwarqanku.
5 Paykunan phiñachiwarqanku, atipawarqankun, llaqtanchispi askha runakunan Egipto nacionman ayqekurqanku, Egipto nacionmanta reypa impuesto pagawananchispaq kachamuwasqanchista manchakuspanku.
6 Chaymantataq Haiqâr chay cartata hap'ispa leerqan, hinaspan entienderqan imachus chaypi kashasqanmanta.
7 Hinaspan reyta nirqan. '¡Ama phiñakuychu, ¡Señorniy! Egiptoman risaq, Faraonman kutichimusaq, kay cartatataq payman qhawachisaq, impuesto pagaymantataq kutichisaq, llapa ayqeqkunatataq kutichipusaq. Enemigoykikunatapas p'enqachisaqmi Ancha Hatun Diospa yanapayninwan, qhapaq suyuykiq Kusisqa kanantawan', nispa.
8 Haiqârmanta kay rimayta uyarispan reyqa ancha kusikuywan kusikurqan, sonqontaq mast'arikurqan, paytataq khuyapayarqan.
9 Haiqârtaq reyta nirqan: 'Tawa chunka p'unchayta tardaway, kay tapuyta qhawarinaypaq, kamachinaypaqpas', nispa. Hinan reyqa chayta permitiran.
10 Haiqârtaq tiyasqanman rirqan, hinaspan cazaqkunata kamachirqan iskay atoq uñakunata hap'inankupaq, paykunataq hap'ispa payman aparqanku, waskha awaqkunatataq kamachirqan iskay q'aytu algodón awasqata paypaq, sapankanku iskay waranqa metro sayayniyoq, carpinterokunatataq pusamuspa kamachirqan iskay hatun cajakunata ruwanankupaq, paykunataq kayta ruwarqanku.
11 Chaymantataq iskay waynachakunata hap'ispa sapa p'unchay corderokunata sacrificiota haywaspa atoqkunata qari wawakunatawan mikhuchirqan, qharikunatataq atoqkunaq wasanpi sillaykuchirqan atoqkunamanta, sapa p'unchaytaq pisi pisimanta wichayman phawayku, chunka metro karuman, yachasqa kanankukama, kanankukama chayman educasqa; hinaspan waskhaq llapan largonta wicharirqanku hanaq pachaman chayanankukama; qhari wawakuna wasanpi kasqanku. Chaymantataq paykunata payman aysarirqan.
12 Haiqârtaq munaynin hunt'akusqanta rikuspa waynakunata kamachirqan hanaq pachaman apasqa kaqtinku qaparinankupaq:
13 'T'urutapas rumitapas apamuwayku, rey Faraonpaq huk castillota ruwanaykupaq, mana imatapas ruwaspayku', nispa.
14 Hinaspapas Haiqârqa manan hayk'aqpas tukusqachu karqan paykunata yachachispa, ejerciciota ruwaspa, aswan atiyniyoq (yachayman) chayanankukama.
15 Paykunata saqespataq reyman rispa nirqan: '¡Señorniy! munasqaykiman hinam llamkayqa tukusqaña. Hatariy ñoqawan kuska chay admirakuypaq kaqta qawachinaypaq', nispa.
16 Chaymi reyqa hatarispa Haiqârwan tiyaykurqan, hinaspan ancho cheqasman rispa kacharqan atoqkunata waynakunatawan pusamunanpaq, Haiqartaq wataspa wayraman kacharirqan waskhakunaq sayayninta, hinan qapariyta qallarirqanku paykunata yachachisqaña.

Chaymantataq paykunata aysaspa maymi kasqanman churarqan.

17 Reypas paywan kaqkunapas ancha admirakuypaqmi admirakuspanku, reyqa Haiqâr-ta ñawinpa chawpinpi much'aykuspan nirqan: '¡Hawkalla riy, munakusqay! ¡Ay, qhapaq suyuymanta hatunchakusqay! Egiptoman rispa Faraonpa tapukuyninkunata kutichispa Ancha Hatun Diospa kallpanwan atipay', nispa.

18 Chaymantataq paymanta despedikuspa soldadonkunata, ejercitonta, waynakunata, atoqkunatawan pusaspa, Egipto nacionpa tiyasqan cheqasman rirqan. chayaspataq reypa suyunman kutirirqan.

19 Egipto nacionpi runakunaqa yachaspankun Senaqueribpa huk runata Faraonwan rimananpaq kachamusqanta, rey Faraonman aparqanku, hinan rey Faraonman huk t'aqa Concejalninkunata kacharqan payta pusamunankupaq .

20 Hinaqtinmi Faraonpa qayllanman hamuspa reykunaman k'umuykukurqan.

21 Paytataq niran: '¡Señor rey! Rey Senaqueribqa anchatam alabasunki hawkallawan, kallpawan hinaspa hatunchawan.

22 Paymi kachamuwarqan, paymi huknin kamachin kani, tapukuyniykikunata kutichinaypaq, tukuy ima munasqaykitapas hunt'anaypaq, qanmi kachamuwarqanki wiraqochay reymanta huk runata maskhanaypaq, paymi huk castillota ruwasunki hanaq pachapas, kay pachapas.

23 Ancha Hatun Diospa yanapayninwan, allin khuyapayakuyniykiwan, wiraqochay reypa atiyninwan ima, munasqaykiman hina sayarichisqayki.

24 Ichaqa, ¡Señor rey! imatachus chaypi nirqanki Egiptopa impuestokunamanta kinsa wata--kunanqa huk reinoq takyasqa kayninqa sinchi chaninmi, sichus gananki hinaspa makiypas mana yachayniyoqchu kanman kutichisunaykipaq chayqa, wiraqochay reymi kachasunki chay impuestokuna, chaykunatan rimarqanki.

25 Tapukusqaykiman kutichipuqtiyqa, rey wiraqochanman ima rimasqaykitapas apachinayki kanqa', nispa.

26 Chay rimayta uyarispan Faraonqa admirakuspa muspharqan qallunpa mana hark'asqa kayninmanta, sumaq rimayninmantawan.

27 Rey Faraontaq payta nirqan: '¡Runa! ¿imataq sutiyki?', nispa. Hinaspan nirqan: 'Kamachiykiqa Abiqâm, ñoqataq rey Senaqueribpa hormidonkunamanta huch'uy hormiga,', nispa.

28 Faraontaq payta nirqan: '¿Manachu wiraqochayki qanmanta aswan allin qhawarisqa pipas kachamuwarqan kutichimuwananpaq, rimapayawananpaqwan?', nispa.

29 Haiqârtaq payta nirqan: '¡Ay, wiraqochay rey! Ancha Hatun Diostan munani yuyayniykita hunt'anaypaq, Diosqa pisi kallpakunawanmi kashan kallpasapakunata p'enqachinanpaq', nispa.

30 Hinan Faraonqa kamachirqan Abiqampaq huk wasita allichanankupaq, mikhunata, mikhunata, ukyanata, tukuy ima necesitasqankunatapas qonankupaq.

31 Tukuqtintaq, kinsa p'unchay qhepaman Faraonqa morado puka p'achawan p'achakuspa kamachikuy tiyananpi tiyaykurqan, llapa visirninkunapas, qhapaq suyunpi hatun kamachiqkunapas makinkuta chakasqata sayasharqanku, chakinkuta qayllaykusqa, umankutaq k'umuykusqa.

32 Faraontaq Abiqamta pusamunanpaq kacharqan, payman asuykamuqtintaq ñawpaqenpi k'umuykukuspa ñawpaqenpi hallp'ata much'aykurqan.

33 Rey Faraontaq payta nirqan: 'Abiqam, ¿piman rikch'akuq kani? reinoypi allin qhawarisqa runakunapas, ¿pimanmi rikchakunku?', nispa.

34 Hinaqtinmi Haiqâr payta nirqan: 'Señor aylluy ñoqaqa Bel idolo hinan kanki, reinoykipi noblekunapas kamachinkuna hinan kanku', nispa.

35 Paytaq payta nirqan: 'Paqarin riy, kayman kutimuy', nispa. Chaymi Haiqârqa rey Faraonpa kamachisqanman hina rirqa.

36 Qhepantin p'unchaytaq Haiqâr Faraonpa qayllanman rispa k'umuykukuspa reypa ñawpaqenpi sayaykurqan. Faraontaq puka p'achawan p'achasqa kasharqan, qhapaq runakunataq yuraq p'achawan p'achasqa kasharqanku.

37 Faraontaq payta nirqan: 'Abiqâm, ¿piman rikch'akuq kani? reinoypi allin qhawarisqa runakunapas, ¿pimanmi rikchakunku?', nispa.

38 Abiqamtaq payta nirqan: '¡Señorniy! inti hinan kanki, kamachiykikunapas k'aspichan hinan', nispa. Hinan Faraonqa payta nirqan: 'Yana wasiykiman riy, paqarintaq kayman hamuy', nispa.

39 Hinaqtinmi Faraonqa Cortenta kamachirqan ch'uya yuraq p'achawan churakunankupaq, Faraontaq paykuna hina p'achasqa kamachina tiyananpi tiyaykurqan, hinaspan kamachirqan Haiqarta apamunankupaq. Hinaspan haykuspa ñawpaqenpi tiyaykurqan.

40 Faraontaq payta nirqan: 'Abiqam, ¿piman rikch'akuq kani? hinaspa nobleykunapas, ¿pimanmi rikchakunku?', nispa.

41 Abiqamtaq payta nirqan: '¡Señorniy! killa hinan kanki, noqaykikunapas planetakuna ch'askakuna hinan', nispa. Faraontaq payta nirqan: 'Riy, paqarintaq kaypi hamuy', nispa.

42 Hinan Faraonqa kamachinkunata kamachirqan imaymana colorniyoq p'achawan churakunankupaq, Faraontaq puka terciopelo p'achawan churakuspa kamachikuy tiyananpi tiyaykurqan, hinaspan kamachirqan Abiqamta pusamunankupaq. Hinaspan haykuspa ñawpaqenpi k'umuykukurqan.

43 Hinaqtinmi Jesusqa niran: 'Abiqâm, ¿piman rikch'akuni? ejercitoykunapas, ¿pimanmi rikchakunku?', nispa. Hinaspan nirqan: '¡Señorniy! abril killa hinan kanki, ejercitoykikunapas t'ikakunan hinan', nispa.

44 Chayta uyarispan reyqa ancha kusikuywan kusikuspa nirqan: '¡Abiqâm! Ñawpaq kutipin Bel idolowan tupachiwarqanki, allin qhawarisqaykunatataq kamachinkunawan tupachiwarqanki.

45 Iskay kaq kutipitaq intiwan tupachiwarqanki, wiraqochaykunatataq intiq k'anchayninwan tupachiwarqanki.

46 Kimsa kutipitaq killawan tupachiwarqanki, wiraqochaykunatataq planetakunawan, ch'askakunawan ima.
47 Tawa kaq kutipitaq abril killawan tupachiwarqanki, wiraqochaykunatataq t'ikachankunawan tupachirqanki. Ichaqa kunanqa, ¡Ay Abiqâm! rey Senaquerib, willaway, ¿piman rikchakuq? hinaspa kamachiqninkuna, ¿piman rikchakuqtaq?', nispa.
48 Haiqârtaq sinchita qaparispa nirqan: 'Karunchu ñoqamanta rey wiraqochaymanta, kamachikuy tiyanaykipi tiyasqaykimantawan rimanaypaq,' nispa. Ichaqa chakiykipi sayariy, rey wiraqochay piman rikch'akusqanmanta, piman rikch'akuq kamachiqninkunamantawan willanaypaq', nispa.
49 Faraontaq muspharqan qallunwan mana manchakuspa kutichispa. Hinaqtinmi Faraonqa kamachikuy tiyananmanta sayarispa Haiqârpa ñawpaqenpi sayarispa payta nirqan: 'Kunan willaway, reparanaypaq pimanmi rikch'akuq wiraqochayki, hinallataq umalliqninkuna, piman rikch'akusqankutapas', nispa.
50 Haiqârtaq payta nirqan: 'Señorniyqa hanaq pachaq Diosninmi, wiraqochankunapas llimp'ikuna, t'oqyaykuna ima, munaqtintaq wayrakuna wayramun, parataq urmamun.
51 Hinan t'oqyayta kamachin, k'ancharin parataq, intitapas hap'in, manataq k'anchayninta qonchu, killatapas ch'askakunatapas, manataqmi muyunkuchu.
52 Hinaspa kamachin wayra-parata, hinaspan wayramun parataq paramuspa abril killata saruspa t'ikanta wasikunatapas thunipun', nispa.
53 Chayta uyarispan Faraonqa sinchita musphaspa sinchi phiñakuspa nirqan: '¡Runa! cheqaqta willaway, hinaspa willaway pichus cheqaqtapuni kasqaykita', nispa.
54 Hinaqtinmi Jesusqa cheqaqta willaran. 'Ñoqan kani Haiqâr qelqaq, rey Senaqueribpa Consejero Privado nisqamanta aswan hatun, ñoqataqmi kani visirninpas, reinonpi Gobernadorpas, Cancillerninpas', nispa.
55 Hinaqtinmi Jesusqa payta niran: 'Cheqaqtapunin kay nisqaykiwan rimanki', nispa. Ichaqa uyarirqayku Haiqârmanta, rey Senaquerib wañuchisqanmanta, chaywanpas kawsaq hinaraqmi kanki', nispa.
56 Haiqârtaq payta nirqan: 'Arí, chhayna karqan, ichaqa alabasqa kachun Diosta, paymi yachan ima pakasqa kaqta, wiraqochay rey kamachiwarqan wañuchinaypaq, hinaspan payqa creerqan qhelli runakunaq nisqanpi, Señormi ichaqa qespichiwarqan ñuqa, saminchasqataqmi Paypi hapipakuqpas', nispa.
57 Faraontaq Haiqârta nirqan: 'Riy, paqarin kaypi kay, hinaspa willaway huk simita, chaytaqa manan hayk'aqpas uyarirqanichu umalliqniykunamanta, nitaq reinoypi, llaqtaypi runakunamantapas', nispa.

6 RAKI

Chay toqllaqa allintam ruwan. Ahicarqa Faraonpa sapa tapukuynintam kutichin. Atoqkunapi kaq qhari wawakunaqa p'unchawpa tukukuyninmi. Ñawpa Qelqakunapiqa pisillatan tarikuq ingenioqa 34-45 versiculokunapi rikukun.
1 Haiqârtaq tiyasqanman rispa huk cartata qelqarqan, chaypin kay hinata nirqan:
2 Asiria rey Senaqueribmanta. Nínive llaqtatataq Egipto rey Faraonman.
3 '¡Wawqey, thak kachun! kaywantaq reqsichisqaykuqa, huk wawqe wawqenta, reykunatapas necesitasqanmi, qanmanta suyakuyniyqa isqon pachak talento qoritan prestawanki, mikhunata mikhunaypaq necesitasqayrayku wakin soldadokunata, paykunaman gastanaypaq. Hinaspa pisi tiempomanta apachisqayki', nispa.
4 Chaymantataq chay cartata k'uyuspa paqarin p'unchay Faraonman haywarirqan.
5 Chayta rikuspataq payta niran: 'Cheqaqtapunin mana hayk'aqpas pimantapas kay simita uyarirqanichu', nispa.
6 Hinaqtinmi Haiqâr payta nirqan: 'Cheqaqtapunin kayqa rey wiraqochaman manukusqayki', nispa.
7 Faraontaq chayta chaskispa nirqan: 'Haiqâr, qanman rikch'akuqmi reykunata serviypi honrado kanki', nispa.
8 Saminchasqa kachun Diosqa, yachayniykipi hunt'asqata ruwasuqniyki, filosofíawan yachaywan ima sumaqchasqasuyki.
9 Kunantaq, Haiqâr, puchun qanmanta munasqayku, hanaq pachawan kay pachawan chawpipi huk castillo hina hatarichinaykipaq', nispa.
10 Hinan Haiqâr nirqan: 'Uyariyqa kasukuymi', nispa. Munasqaykiman hina, akllasqaykiman hina huk castillota ruwasaq; ichaqa, wiraqochay, calizata, rumitapas, t'urutapas, llank'aqkunatapas wakichiyku, allin yachayniyoq wasi ruwaqkunapas, paykunan munasqaykiman hina wasichakunqaku', nispa.
11 Hinaqtinmi reyqa tukuy imata paypaq wakichirqan, hinaspan ancho cheqasman rirqanku. Haiqârtaq qari wawankunapiwan chayman hamurqanku, atoqkunata waynakunatawan pusarqan; reytaq llapan wiraqochankunawan rirqanku, llaqtantintaq huñunakurqanku, Haiqâr ima ruwananta qhawanankupaq.
12 Hinaptinmi Haiqâr atoqkunata cajakunamanta kacharirqa, waynakunata wasanpi wataykuspa, waskakunata atoqkunapa chakinman wataykuspa, wayraman kacharirqa. Hinaspan wichayman phawarirqanku, hanaq pachawan kay pachawan chawpipi qhepakunankama.
13 Hinan waynakuna qapariyta qallarirqanku: 'Ladrillokunata apamuychis, t'urutapas apamuychis, reypa castillonta hatarichinaykupaq, mana imatapas ruwaspa sayashayku!', nispa.
14 Hinaqtinmi runakunaqa admirakuspa muspharanku. Hinaptinmi reyqa kamachiqninkunapiwan admirakurqaku.
15 Hinan Haiqâr kamachinkunapiwan llank'aqkunata maqayta qallarirqanku, hinaspan reypa soldadonkunata qaparirqanku: 'Allin llank'aqkunaman ima munasqankuta apamuychis, amataq llank'ayninkuta hark'aychischu', nispa.

16 Hinan reyqa payta nirqan: 'Qanqa locoñan kanki; ¿pitaq chay karuman imatapas apamunman?', nispa.
17 Haiqârtaq payta nirqan: '¡Señorniy! ¿imaynatataq wayrapi kastilluta ruwasun? wiraqochay rey kaypi kanman karqan chayqa, huk p'unchayllapin askha castillokunata ruwanman karqan', nispa.
18 Faraontaq payta nirqan: 'Haiqâr, wasiykiman riy, hinaspa samariy, chay castillo ruwayta saqepuyku, paqarintaq hamuway', nispa.
19 Hinan Haiqâr tiyasqan wasiman rirqan, paqarin p'unchaytaq Faraonpa ñawpaqenman rikhurimurqan. Hinaptinmi Faraonqa nirqa: 'Haiqâr, ¿ima willakuytaq patronnikipa caballonmanta? Asiriapi, Nínive llaqtapiwan waqaykuptin, caballonchikkuna kunkanta uyariptinku, uñachankuta wischunku', nispa.
20 Haiqârtaq kay rimayta uyarispa rispa huk misita hap'ispa wataspa sinchita maqayta qallarirqan Egipto runakuna uyarinankukama, hinaspan rispa reyman willarqanku.
21 Faraontaq Haiqarta pusamunanpaq kacharqan, hinaspan nirqan: 'Haiqâr, ¿imaraykutaq chhaynata maqanki, chay upa animaltataq maqanki?', nispa.
22 Haiqârtaq payta nirqan: ¡Señor rey! cheqaqtapunin millay ruwayta ruwawarqan, kay maqchiytapas, maqaytapas merecerqanmi, wiraqochay rey Senaquerib sumaq gallota qowasqanrayku, sinchi cheqaq kunkayoqtaqmi karqan, p'unchay tuta ima horasnintapas yacharqanmi.
23 Chaysi misiqa kay tutalla hatarispa umantapas kuchuspa ripurqan, kay ruwasqanraykutaq kay maqchiywan hampirqani', nispa.
24 Faraontaq payta nirqan: 'Haiqâr, tukuy kaykunamantan rikuni machuyashasqaykita, dotajeykipi kashasqaykitapas, Egiptowan Níninewan chawpipin soqta chunka pusaqniyoq parasangkuna kashan, imaynatataq kay tutalla rispa kuchurqan galloykipa umanta hinaspa kutimuy?', nispa.
25 Haiqârtaq payta nirqan: '¡Señorniy! Egiptowan Níninewan chay hina karu kaptinqa, ¿imaynataq yeguaykikuna uyarinmanku reypa caballon qaparispan uñachankuta wischuykuptin? ¿Imaynataq caballopa kunkan Egipto nacionman chayanman?', nispa.
26 Chayta uyarispan Faraonqa yacharqan Haiqâr tapusqankunata kutichisqanta.
27 Faraontaq nirqan: 'Haiqâr, munani lamar-qocha rit'imanta waskhakunata ruwawanaykita', nispa.
28 Haiqârtaq payta nirqan: —Ay, rey wiraqochay!, kamachiy qolqe waqaychanamanta waskhata horqomuwanankupaq, chayman rikch'akuq waskhata ruwanaypaq', nispa.
29 Hinan Haiqâr wasiq qhepanman rirqan, hinaspan lamar-qochaq k'ullu qocha patapi t'oqokunata t'oqyachirqan, makinpitaq hap'irqan huk maki rit'ita, lamar-qocha rit'ita, inti lloqsimuqtintaq t'oqokunaman haykuspa mast'arikurqan intipi rit'i waskakuna hina awasqa hina kanankama.
30 Haiqârtaq nirqan: 'Kamachiy kamachiykikunata kay waskhakunata hap'inankupaq, munasqayki ratopitaq paykuna hina wakinta awasqayki', nispa.
31 Faraontaq nirqan: 'Haiqâr, kaypi molino rumiyoqmi kayku, p'akisqataqmi kashan, chaymi munani siranaykita', nispa.
32 Hinaptinmi Haiqâr qawarispa huk rumita tarirurqa.
33 Hinaspan Faraonta nirqan: '¡Señorniy! Wak llaqtayuqmi kani: manataqmi siranaypaq herramientaypas kanchu.
34 Ichaqa munani hunt'aq zapato ruwaqniykikunata kamachinaykita kay rumimanta apakunata kuchunankupaq, chhaynapi chay molino rumita siranaypaq', nispa.
35 Hinaqtinmi Faraonpas llapa umalliqninkunawan asikurqanku. Hinaspan nirqan: 'Ancha Hatun Dios saminchasqa kachun, paymi kay yuyayta, yachaytapas qosurqanki', nispa.
36 Faraontaq Haiqar atipasqanta rikuspa kutichisqankunata kutichipurqan, hinaspan chay rato kusikurqan, hinaspan kamachirqan kinsa wata impuestokunata huñunankupaq, Haiqar llaqtaman apamunankupaqwan.
37 Hinaspan p'achankunata horqokuspa Haiqârman, soldadonkunaman, kamachinkunamanwan churakurqan, hinaspan viajasqan gastokunata qorqan.
38 Paytataq nirqan: '¡Hawkalla riy, señorninpa kallpan, Doctorninkunaq orgulloso! ¿mayqen Sultankunapas qan hinachu kanku? wiraqochayki rey Senaqueribman napaykuy, hinaspa niy imayna regalokunata apachisqaykumanta, reykunaqa pisillawanmi contentakunku', nispa.
39 Hinaqtinmi Haiqâr sayarispa rey Faraonpa makinta much'aykuspa ñawpaqenpi hallp'ata much'aykurqan, kallpata, mana tukukuqta, qolqe waqaychananpi askha kayta munaspataq payta nirqan: '¡Señorniy! Qanmantan munani ama mayqen llaqtamasinchispas Egipto nacionpi qhepakunanta', nispa.
40 Faraontaq sayarispa willaqkunata kacharqan Egipto llaqtaq callenkunapi willanankupaq, Asiriapi nitaq Nínive llaqtapipas manan mayqenpas Egipto suyupi qhepakunanta, aswanpas Haiqarwan rinankupaq.
41 Hinaqtinmi Haiqarqa rey Faraonmanta despedikuspa riran, Asiria hallp'ata Nínive hallp'ata maskhaspa. wakin qhapaq kayniyoqtaqmi karqan, askha qhapaqtaqmi karqanpas.
42 Rey Senaqueribman Haiqar hamunanmanta willakuy chayamuqtintaq, paywan tupananpaq lloqsispa anchata kusikurqan, abrazaykuspa much'aykuspataq nirqan: 'Allin hamusqayki wasiman: ¡Ay ayllu! wawqey Haiqâr, reinoypa kallpan, hinallataq reinoypa orgullon.
43 Tapukuy imatachus noqamanta chaskiyta munanki, qhapaq suyuypa kuskanninta munaspaykipas', nispa.
44 Hinaqtinmi Haiqâr payta nirqan: '¡Rey wiraqochay, wiñaypaq kawsakuy! ¡Qhawariy, ¡Señor rey! rantiypi Abu Samîkman, kawsayniyqa Diospa makinpi, paypa makinpi kasqanrayku', nispa.
45 Hinan rey Senaquerib nirqan: '¡Honrado kachun, munakusqay Haiqâr! Abu Samîkpa estacionnintam espadayuqta ruwasaq llapa Concejal Privadoymanta hinaspa munasqaykunamantapas', nispa.

46 Hinaqtinmi reyqa tapuyta qallaykurqan imaynatas Faraonwan tuparan, ñawpaq kuti chayamusqanmantapacha karunchakunankama, imaynatataq llapa tapusqankunata kutichirqan, imaynatas paymanta impuestokunata chaskirqan, cambiokunatapas pachamanta, regalokunamantawan.

47 Rey Senaqueribtaq ancha kusikuywan kusikuspa Haiqarta nirqan: 'Kay impuesto pagaymanta imachus munasqaykita hap'iy, llapanmi makiykiq hap'iyninpi kashan', nispa.

48 Hinaspa Haiqâr mid: '¡Rey wiñaypaq kawsachun! Manam imatapas munanichu, aswanqa wiraqochay reypa allin kayninta, hatun kaynin hinalla kananpaq.

49 ¡Señorniy! imatataq ruwayman qhapaq kaywan, chayman rikch'akuqkunawanpas? ichaqa khuyapayawanki chayqa, ñañaypa churin Nadanta qoykuway, chaywantaq payta kutichipuwasaq, yawarnintataq qowaspa mana huchayoqta hap'iwananpaq', nispa.

50 Rey Senaqueribtaq nirqan: 'Apakuy, ñoqan qoyki', nispa. Hinataq Haiqâr ñañanpa churin Nadanta hap'ispa makinkunata fierromanta cadenakunawan wataspa tiyasqanman apaspa chakinman llasa watasqa watasqata churaspa huk k'ullu nudowan wataykurqan, chhaynata wataspataq wikch'uykurqan huk tutayaq cuartoman, jubilakuna wasiq ladonpi, hinaspan Nebu-halta churarqan centinela kananpaq huk t'antata qonanpaq hinaspa sapa punchaw pisilla yaku.

7 RAKI

Ahicarmanta rikch'anachiykuna maypichus sobrinonkunaq educacionninta tukun. Llamativo rikch'anachiykuna. Ahikarqa chay waynata pintoresco sutikunawan sutichan. Kaypin tukun Ahikarpa willakuynin.

1 Haiqâr haykuspa lloqsispapas pananpa churin Nadantan k'amiq, allintan payta niran:

2 '¡Ay Nadan, waway! Ñoqaqa tukuy allin kaqta, sumaq sonqo kaqtapas ruwarqani, chaymantataq millay millay millay ruwaykunawan, wañuchiywan ima premiawarqanki.

3 '¡Waway! proverbiokunapin nin: Pipas rinrinwan mana uyariqqa, kunkanpa chukchanwanmi uyarichinqaku', nispa.

4 Nadantaq niran: '¿Imaraykutaq phiñakuwanki?', nispa.

5 Haiqârtaq payta nirqan: 'Uyachisqaykirayku, yachachisqaykirayku, hatunchasqaykirayku, respetasqa kasqayrayku, hatunyachisqaykirayku, aswan allin uywaqkunawan uywasqaykirayku, herenciayoq kanaykipaqtaq ñoqaq rantinpi tiyachisqaykirayku,' nispa kay pachapi, wañuchiwarqanki, waqllichisqaywantaq kutichipuwarqanki.

6 Ichaqa Wiraqocha yacharqanmi mana allin ruwasqa kasqayta, paymi qespichiwarqan ñoqapaq churawasqaykimanta, Wiraqocha p'akisqa sonqokunata qhaliyachisqanrayku, envidiakuqkunata hatunchakuqkunatapas hark'asqanrayku.

7 ¡Ay waway! bronceta maqaspa t'oqyachiq alacrán hinan ñoqapaqqa karqanki.

8 ¡Ya wawallay! qanqa kanki chay gacela hina, paymi mikhusharqan chay loco saphikunata, hinaspan yapawan kunan p'unchay paqarin paykuna tan paykuna pakakunku saphiypi".

9 ¡Ya waway! qanmi rirqanki pimanmi rikurqan compañeronta q'alata chiri chiri tiempopi; hinaspan chiri unuta hap'ispa payman hich'aykurqan.

10 ¡Ya wawallay! rumita hap'ispa hanaq pachaman wikch'uq runa hinan ñoqapaq karqanki, chay rumiwan Señorninta rumiwan ch'aqenanpaq. Chay rumitaq mana tuparqanchu, manataqmi altomanchu chayarqan, ichaqa huchachakuypa, huchaq kausayninmanmi tukupurqan.

11 ¡Ya wawallay! hatunchawankiman karqan, respetawankiman karqan, rimasqaytapas uyariwaq karqan chayqa, herederoymi kankiman karqan, kamachikuyniykunapitaq kamachikuwaq karqan.

12 ¡Waway! yachanki, allqupa chupanpas, kuchipa chupanpas chunka metro sayayniyuq kaptinqa, manam kawallupa chaninman asuykunmanchu, seda hinaña kanman chaypas.

13 ¡Ya wawallay! Wañusqaypiqa herederoymi kankiman karqan, nispan yuyaykurqani; envidiakuyniykiwan, mana allin qhawarisqa kasqaykiwantaq wañuchiwayta munarqanki. Señor Diosmi ichaqa qespichiwarqan q'otukuyniykimanta.

14 ¡Waway! wanu patapi wisq'asqa trampa hinan ñoqapaq karqanki, hinan huk gorrión hamuspa chay trampa churasqata tarirqan. Chaysi chay gorriónqa chay trampata nirqan: –¿Imatataq kaypi ruwanki? Chay trampaqa nisqa: —Kaypin Diosmanta mañakushani, nispa.

15 Hinaqtinmi larkqa tapullarantaq: "¿Ima k'aspitaq hap'isqayki?", nispa. Chay trampaqa nisqa: —Chayqa huk wayna encina sach'a, chaymanmi mañakuy horapi k'umuykukuni, nispa.

16 Larkqa nisqa: —¿Imataq simiykipi chayri? Chay trampaqa nisqa: "Chayqa t'anta, mikhuykunata ima, chaykunatan apani llapa yarqasqakunapaq, wakchakunapaqpas asuykamuwaqniykunapaq", nispa.

17 Larkuqa nisqa: —Kunanqa, ¿aswanchu ñawpaqman hamuspa mikhusaq, yarqasqa kasqayrayku? Hinan trampaqa payta nirqan: –Ñawpaqman riy, nispa. Hinaspa larkqa asuykusqa, mikhunanpaq.

18 Chay trampaqa wicharispanmi chay larkta kunkanmanta hap'irqorqan.

19 Hinaqtinmi larkaqa kutichispa trampata nirqan: –Sichus yarqasqa runakunapaq t'antayniyki kanman chayqa, Diosqa manan chaskisunkichu limosnaykikunata, sumaq sonqo ruwasqaykikunatapas, nispa.

20 Chay ayunoykipas mañakuyniykipas chayqa, manan Diosqa chaskisunkichu ayunoykitapas nitaq mañakuyniykitapas, Diosqa manan hunt'achinqachu qanmanta allin kaqtaqa", nispa.

21 ¡Ya wawallay! qanmi karqanki (as) asnowan amistadta ruwaq leon, asnotaq huk tiempo leonpa

ñawpaqenpi purisharqan; Hinaptinmi huk punchaw asnopa hawanman leonqa saltaruspan mikururqa.
22 ¡Ay waway! trigopi gorgoja hinan ñoqapaqqa karqanki, manan imapaqpas allinchu, aswanpas trigota suwaspa ñut'un, nispa.
23 ¡Ay waway! chunka tupu trigota tarpuq runa hinan kanki, cosecha tiempoña kaqtintaq hatarispa cosecharqan, huñuspataq t'aqarqan, hinaspan sinchita llank'arqan, chaymi chunka karqan tupuptin, patronnintaq nirqa: "¡Qella!, manam wiñarqankichu, manataqmi pisiyarqankichu", nispa.
24 ¡Ya wawallay! llikaman wikch'usqa perdiz hinan ñoqapaqqa karqanki, manataqmi qespichiyta atirqanchu, ichaqa perdizkunatan waqyakurqan, pay kikinwan llikaman wikch'uykunanpaq.
25 ¡Waway! qamqa chiri allqu hinam ñuqaman karqanki, chaymi manka ruwaqpa wasinman yaykururqa q'uñikunanpaq.
26 Q'oñikuqtintaq paykunata laq'ayta qallarirqan, hinaspan qarqospa maqarqanku ama kaninanpaq.
27 ¡Waway! qanmi ñoqapaqqa karqanki kuchi hina, payqa calidadniyoq runakunawanmi rupha bañoman haykurqan, chay rupha bañomanta lloqsimuspataq qhelli t'oqota rikuspa uraykamuspa chaypi kuyurirqan.
28 ¡Waway! sacrificioman risqankupi compañeronkunawan kuskachakuq cabra hinan ñoqapaqqa karqanki, manataqmi qespikuyta atirqanchu.
29 ¡Yaw waway! chay allquqa mana uywasqanmantachu mikhuchisqa, ch'uspikunap mikhunanman tukupun.
30 ¡Waway! mana llank'aq, mana yapuq, (chayqa) munapayayniyoq, q'otukuq makipas hombronmantan kuchusqa kanqa.
31 ¡Waway! mana k'anchay rikukuq ñawita, cuervokuna pallaspanku hurqunqaku.
32 ¡Ay waway! qanqa kallmankunata kuchuspa sach'a hinan ñoqapaq karqanki, hinaspan paykunata nirqan: —Manachus imallaypas makiykichispi kanman chayqa, manan kuchuyta atiwaqchischu, nispa.
33 ¡Ay waway! qanqa misi hinan kanki, paymanmi nirqanku: "Suwakuyta saqey qori cadenata ruwanaykikama, azúcarwan almendrawan mikhuchinaykikama", nispa.
34 Paytaq nirqan: —Manan qonqanichu taytaypa, mamaypa ima ruwasqankuta, nispa.
35 ¡Waway! mayu chawpipi kashaspa kichka sach'a patapi sillakuq mach'aqway hinan karqanki, hinaspan huk lobo paykunata rikuspa nirqan: "Millay mana allin ruwayman, iskayninkuta kamachichun, paykunamanta aswan millay ruwaqpas", nispa.
36 Hinaqtinmi mach'aqwayqa lobota nirqan: –Tukuy kawsayniykipi mikhusqayki corderokunata, cabrakunata, ovejakunatapas, taytankuman, tayta-mamankunamanchu kutichipunki icha manachu?", nispa.
37 Atoqqa nisqa: —Manan, nispa. Hinan mach'aqwayqa payta nirqan: –Ñoqaqa yuyaykuni ñoqamanta aswan millay kasqaykita, nispa.
38 ¡Ay waway! Allin mikhunata mikhuchirqani, manataq ch'aki t'antawanchu mikhuchiwarqanki.
39 ¡Yaw warmay! Azucarniyuq unuta qurqayki. upyaypas allin jarabetapas, manataqmi pukyumanta unuta quwarqankichu upyanaypaq.
40 ¡Ay waway! Ñoqan yachachirqayki, uywarqaykiñam, pakaykuwarqanki hinaspa pakawarqanki.
41 ¡Ay waway! Allin uywasqa kaspaymi hatun cedrota hina yachachirqayki; Qanmi q'iwichiwarqanki, k'umuykachiwarqankitaq.
42 ¡Ay waway! qanmanta suyakuyniymi karqan huk hark'asqa kastillota hatarichiwanaykipaq, chaypi awqaykunamanta pakasqa kanaypaq, hallp'aq ukhunpi p'ampasqa hinataq ñoqapaq tukurqanki; Wiraqochataq ichaqa khuyapayawarqan, q'otuchikuyniykimantataq qespichiwarqan.
43 ¡Ay waway! Allintam munarqayki, millay, chiqnikuywanmi premiawarqanki, kunanñataqmi ñawiykita llik'ispa allqukunapaq mikhunata ruwaspa qalluykita kuchuspa, espadapa kantunwan umaykitapas hurqukuyman, nispa. hinaspa millay ruwasqaykimanta kutichipuy', nispa.
44 Nadantaq tio Haiqârpa kay rimayninta uyarispa nirqan: '¡Oh tioy! yachasqaykiman hina ruwaway, huchaykunata pampachaway, ¿pitaq ñoqa hina huchallikuq, icha qan hina pampachaq?
45 ¡Chaskiway, tioy! Kunanqa wasiykipin servisaq, caballoykikunatapas allichasaq, uywaykikunaq wanuntapas pichasaq, ovejaykikunatapas mikhuchisaq, ñoqan millay runa kani, qantaq chanin runa kanki, ñoqan huchayoq, qantaq pampachaq", nispa.
46 Haiqârtaq payta nirqan: '¡Waway! qanqa unu patapi mana ruruq sach'a hinan kanki, patronnintaq kuchuyta munarqan, chaymi payta nirqan: Huk cheqasman apaykuway, manataq ruruqtiyqa kuchuykuway, nispa.
47 Hinaqtinmi patronnin payta nirqan: –Yakuq ladonpi kashaspaykiqa manan rururqankichu, ¿imaynataq huk cheqaspi kashaspa ruruwaq?
48 ¡Ay waway! atoqpa machuyayninqa aswan allinmi kunturpa wayna kayninmantaqa.
49 ¡Ay waway! nispas atoqta nirqanku: —Ovejakunamanta karunchakuy, ama ñut'u allpanku mana allintachu ruwasunkiman, nispa. Hinaptinmi atoqqa nisqa: —Uwihapa ñuñunpa q'opankunaqa allinmi ñawiypaq, nispa.
50 ¡Ay waway! paykunaqa atoqta yachaywasiman pusarqanku ñawinchayta yachananpaq hinaspataq nirqanku: "A, B niy", nispa. Nisqa: "Corderowan cabrawan campanaypi".
51 ¡Ay waway! asnota mesa patapi churaspanku urmaykusqa, hinaspa ñut'u allpapi rolloyta qallarisqa hinaspa huknin nisqa: "Rollokuchun, naturalezallanmi, manan cambianqachu", nispa.
52 ¡Ay waway! chay rimayqa takyachisqañan, chaymi purin: "Qhari wawata wachakunki chayqa, wawayki nispa sutichay, qhari wawata uywanki chayqa, kamachiyki nispa sutichay".
53 ¡Ay waway! allin ruwaqmi allinwan tupanqa; millay ruwaqtaq mana allinwan tupanqa, Wiraqocha runamanqa llank'ayninpa tupuyninman hina kutichipun.

54 ¡Ay waway! ¿imatataq kay rimaykunamantaqa nisqaykiman? Wiraqochaqa yachanmi pakasqa kaqkunata, pakasqa yachaykunata, pakasqakunatapas reqsin.
55 Paymi kutichipusunki, juzgasunkitaq, ch'inneqniykiman hinataqmi kutichipusunki', nispa.
56 Nadantaq tio Haiqârpa chay rimayta uyarispa, chay rato punkikuspa, phukusqa vejiga hina kapurqan.
57 Chakinkunapas, chakichankunapas, waqtanmanpas punkisqa, wiksanpas llik'isqa, wiksanpas ch'eqesqa, wañupuspataq wañupurqan.
58 Qhepa p'utukuynintaq chinkapurqan, hinaspan infiernoman rirqan. Wawqenpaq t'oqota t'oqoqqa chaymanmi urmaykunqa. Trampakunata sayachiqtaq chaykunapi hap'isqa kanqa.
59 Kaymi pasasqa hinaspa (ima) tarirqayku Haiqâr willakuymanta, hinallataq Dios yupaychasqa kachun wiñaypaq. Amen, thak kaypas.
60 Kay crónicaqa tukusqañan Diospa yanapayninwan, hatunchasqa kachun! Amén, Amén, Amén.